

C: Žadatelé o azyl

5. Průběh správního řízení o udělení azylu

Ještě před vlastními údaji týkajícími se vývoje počtu žadatelů o azyl v příslušných letech budou pro přehlednost alespoň rámcově nastíněny základní fáze správního řízení o udělování azylu.

Průběh řízení o udělení azylu upravuje zákon č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (zákon o azylu).

1. 2. 2002 vstoupila v platnost novela zákona o azylu č. 2/2002 Sb. Zahájení správního řízení je vázáno na prohlášení cizince, ze kterého je zřejmý úmysl požádat o udělení azylu. Prohlášení je možno učinit na hraničním přechodu, v přijímacím středisku, v záchytných zařízeních pro cizince, ve zdravotnickém zařízení v průběhu hospitalizace nebo ve vězení. Cizinec má povinnost dostavit se do 24 hodin od prohlášení do přijímacího střediska, kde podá žádost o azyl.

Správním orgánem rozhodujícím ve věci v první instanci je Ministerstvo vnitra ČR (odbor azylové a migrační politiky - OAMP). Ministerstvo vydá do devadesáti dnů ode dne zahájení řízení rozhodnutí ve věci. Formou odvolání proti jeho (tzv. prvostupňovému) rozhodnutí bylo do 31. 1. 2002 podání *rozkladu* k ministrovi vnitra. Ministr vnitra za účelem rozhodování o rozkladech zřídil rozkladovou komisi, pro jejíž práci připravovali podklady pracovníci odboru azylové a migrační politiky, oddělení Sekretariát rozkladové komise ministra vnitra.

Od 1. 2. 2002 mohli žadatelé podat proti rozhodnutí ministerstva opravný prostředek k *Vrchnímu soudu v Praze*. Tímto krokem, který rovněž přinesla novela zákona o azylu, je žadatelům o azyl zajištěn nezávislý přezkum správního rozhodnutí soudem. Ministr vnitra mohl rozhodnout ve věci, mohl tedy kromě o potvrzení prvostupňového rozhodnutí, či jeho zrušení a vrácení k novému řízení o udělení azylu, rozhodnout o udělení azylu. Soud přezkoumává zákonnost rozhodnutí a nerozhoduje ve věci azylu - může tedy rozhodnutí správního orgánu potvrdit nebo zrušit a vrátit k novému řízení. Od 1. 1. 2003 se právní úprava opět změnila a neúspěšní žadatelé o azyl mohou podat proti rozhodnutí Ministerstva vnitra ČR žalobu k příslušnému *krajskému soudu*. K témuž datu se tedy veškeré opravné prostředky přesunuly z Vrchního soudu na soudy krajské. V případě zamítnutí žádosti u krajského soudu má pak cizinec právo podat *kasační stížnost* k *Nejvyššímu správnímu soudu v Brně*.